

**COMMISSIE VAN TOEZICHT
BETREFFENDE
DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN**

TOEZICHTSRAPPORT

inzake

**EERDERE AANBEVELINGEN
VAN DE COMMISSIE
BETREFFENDE DE MIVD**

CTIVD nr. 30a

16 november 2011

COMMISSIE VAN TOEZICHT
BETREFFENDE
DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

CTIVD nr. 30a

TOEZICHTSRAPPORT
Inzake eerdere aanbevelingen van de Commissie betreffende de MIVD

1 Inleiding	1
2 Het onderzoek van de Commissie	1
3 Veiligheidsonderzoeken	2
3.1 <i>Gestandaardiseerde uitvoering</i>	2
3.2 <i>Beleid ter beoordeling</i>	3
3.3 <i>Hernieuwde veiligheidsonderzoeken</i>	4
3.4 <i>Samenwerking met de AIVD</i>	6
4 Het ondervragen van gedetineerden	8
5 Samenwerking tussen de MIVD en de Koninklijke Marechaussee	8
6 Slotopmerking	9
7 Conclusies	9
Bijlage Schema van aanbevelingen	11

COMMISSIE VAN TOEZICHT
BETREFFENDE
DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

CONCEPT

TOEZICHTSRAPPORT

Inzake eerdere aanbevelingen van de Commissie betreffende de MIVD

1. Inleiding

De Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (hierna: de Commissie) doet in haar toezichtsrapporten over de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) aanbevelingen. Wanneer de minister van Defensie het rapport van de Commissie doorzendt aan de Tweede Kamer, reageert deze op de aanbevelingen. In het overgrote deel van de gevallen neemt de minister de aanbeveling van de Commissie over. Dit is verheugend te noemen, doch doorslaggevend is in deze dat de aanbevelingen van de Commissie daadwerkelijk 'landen' in de organisatie op de werkvloer. Daarom gaat de Commissie in dit rapport na hoe de MIVD de aanbevelingen uit de rapporten 11 t/m 20 (voor zover deze de MIVD betreffen) van de Commissie ter hand heeft genomen. Het betreft de rapporten over de veiligheidsonderzoeken, het optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden en een brief over de samenwerking tussen de MIVD en de Koninklijke Marechaussee, alle gepubliceerd in 2007.¹

2. Het onderzoek van de Commissie

De Commissie heeft dit onderzoek op 20 april 2010 aangekondigd bij de minister van Defensie en de voorzitters van de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal. Hierop heeft zij de directeur van de MIVD gevraagd een eerste inventarisatie te maken van de wijze waarop de dienst de aanbevelingen uit de genoemde rapporten ter hand heeft genomen. Deze inventarisatie is voor de Commissie het uitgangspunt geweest voor verder onderzoek. Bij sommige aanbevelingen bestond dit louter uit het nagaan of een bepaalde werkinstructie was aangepast. Bij enkele aanbevelingen volstond dit niet en kon pas aan de hand van gesprekken en dossieronderzoek een helder beeld worden verkregen van de uitvoeringspraktijk. De MIVD heeft de Commissie een update van de inventarisatie doen toekomen op 16 augustus 2011.

De Commissie heeft dossieronderzoek verricht bij de MIVD. Ook heeft zij gesproken met medewerkers van de dienst. Ten slotte heeft zij kennisgenomen van een nieuw geautomatiseerd systeem van de MIVD.

¹ Toezichtsrapport van de CTIVD nr. 11a inzake de rechtmatigheid van de uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD, *Kamerstukken II 2006/07*, 29 924, nr. 15 (bijlage), Toezichtsrapport van de CTIVD nr. 15 inzake het optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden, *Kamerstukken II 2006/07*, 23 432, nr. 228 (bijlage) en Brief over de samenwerking tussen de MIVD en de KMar, *Kamerstukken II 2007/08*, 30 070, nr. 8 (bijlage). Deze stukken zijn ook te raadplegen via www.ctivd.nl.

In dit rapport worden de aanbevelingen uit de volgende rapporten/brieven behandeld:

- de uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD (2007);
- het optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden (2007);
- de samenwerking tussen de MIVD en de Koninklijke Marechaussee (2007).

Het betreft in totaal 12 aanbevelingen, die alle openbaar zijn en door de minister van Defensie zijn overgenomen.

De Commissie heeft het onderzoek afgerond en het rapport opgesteld op 12 oktober 2011. De minister van Defensie heeft hierop gereageerd op 10 november 2011. Dit heeft niet geleid tot wijzigingen. Op 16 november 2011 heeft de Commissie het rapport vastgesteld.

De in deze paragraaf eerder genoemde inventarisatie door de MIVD is als bijlage bij dit rapport opgenomen.

Het rapport bevat geen geheime bijlage.

3. Veiligheidsonderzoeken

Iemand kan pas een vertrouwensfunctie bekleden indien een veiligheidsonderzoek positief is afgerond en een Verklaring van Geen Bezwaar (VGB) is verstrekt. In het militaire domein worden deze veiligheidsonderzoeken uitgevoerd door de MIVD en wordt door de minister van Defensie (in bepaalde gevallen gemandateerd aan de MIVD) de beslissing genomen een VGB al dan niet te verstrekken. Een veiligheidsonderzoek bestaat uit een aantal naslagen in (geautomatiseerde) gegevensbestanden en in bepaalde gevallen ook uit gesprekken met de betrokkene en personen uit diens omgeving.

In het rapport over de uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD uit januari 2007 deed de Commissie een aantal aanbevelingen. Deze hadden betrekking op het actualiseren van dan wel voorzien in beleid ter uitvoering en beoordeling van veiligheidsonderzoeken en het komen tot meer samenwerking en afstemming met de AIVD.

3.1 Gestandaardiseerde uitvoering

In het kader van een veiligheidsonderzoek worden door de MIVD naslagen verricht in gegevensbestanden ten aanzien van de betrokkene en personen in diens directe omgeving. Het gaat hierbij om onder meer de gemeentelijke basisadministratie (GBA) en de bestanden met justitiële gegevens en politiegegevens. De procedure voor de naslagen is neergelegd in interne werkinstructies voor de medewerkers van de MIVD. De Commissie heeft in 2007 aanbevolen dat de interne werkinstructie wat betreft de B- en D-onderzoeken² in overeenstemming wordt gebracht met de werkwijze in de praktijk en dat deze

² In het kader van B- en D-onderzoeken vinden in beginsel geen gesprekken plaats met betrokkene, referenten of informanten. Een D-onderzoek staat qua uitvoering gelijk aan een B-onderzoek, maar wordt uitgevoerd ten behoeve van vertrouwensfuncties bij de Koninklijke Marechaussee.

werkinstructie in zijn geheel wordt geactualiseerd.³ De toenmalige werkinstructie stamde uit 1997 en was verouderd.

De MIVD werkt inmiddels met een geautomatiseerd systeem, waarin een gestandaardiseerde uitvoering van de basisnaslagen is gewaarborgd. Voor het systeem bestaat een korte werkinstructie, waarin de uit te voeren naslagen zijn aangegeven. De Commissie heeft van het systeem en de werkinstructie kennisgenomen.

De Commissie stelt vast dat met de inwerkingtreding van het systeem aan de uitvoering van de genoemde aanbevelingen is voldaan.

3.2 *Beleid ter beoordeling*

Een veiligheidsonderzoek mondt uit in het al dan niet afgeven van een VGB. De VGB kan onder meer worden geweigerd op grond van justitiële, strafvorderlijke of politiegegevens, op grond van persoonlijke omstandigheden en gedragingen en vanwege het feit dat er onvoldoende gegevens te verkrijgen zijn met betrekking tot de betrokkene. De Commissie constateerde in 2007 dat deze categorieën nadere uitwerking verdienen in de (interne) regelgeving van de MIVD. Zij heeft aanbevolen hierin te voorzien, en daarbij tevens waar mogelijk met de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) een gezamenlijk beoordelingskader te ontwikkelen.⁴

In oktober 2009 is door de MIVD en de AIVD gezamenlijk de Leidraad Persoonlijke Gedragingen en Omstandigheden gepubliceerd.⁵ De leidraad biedt het publiek, en daarmee de betrokkenen bij veiligheidsonderzoeken, inzicht in de beoordeling van persoonlijke gedragingen en omstandigheden aan de hand van de opgenomen criteria en indicatoren. Hiermee is voldaan aan de aanbeveling om te voorzien in een nadere uitwerking wat betreft de beoordeling van persoonlijke gedragingen en omstandigheden, en dit zoveel als mogelijk in samenwerking met de AIVD te doen.

Wat betreft de beoordeling van justitiële gegevens dan wel onvoldoende gegevens⁶ constateert de Commissie dat de MIVD nog niet is gekomen tot nieuw op schrift gesteld beleid. Dit betekent dat deze categorieën nog steeds worden beoordeeld op grond van de vigerende, in 1997 vastgestelde beleidsregelingen. Bovendien bestond tot zeer recent voor de grond 'onvoldoende gegevens' geen (intern) op schrift gesteld beleid.⁷ De Commissie stelt vast dat de MIVD en de AIVD momenteel werken aan nieuwe regelingen en in dit kader

³ Toezichtsrapport van de CTIVD nr. 11a inzake de rechtmatigheid van de uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD, *Kamerstukken II 2006/07*, 29 924, nr. 15 (bijlage), p. 10. Zie ook www.ctivd.nl.

⁴ Toezichtsrapport van de CTIVD nr. 11a inzake de rechtmatigheid van de uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD, *Kamerstukken II 2006/07*, 29 924, nr. 15 (bijlage), p. 12-14, 15 en 18-19. Zie ook www.ctivd.nl.

⁵ *Kamerstukken II 2009/10*, 29 924, nr. 40.

⁶ Wanneer het veiligheidsonderzoek onvoldoende gegevens oplevert, zijn er onvoldoende waarborgen aanwezig dat de betrokkene onder alle omstandigheden de uit de vertrouwensfunctie voortvloeiende plichten getrouwelijk zal volbrengen. De VGB wordt dan niet verstrekt. Een voorbeeld is het geval dat de betrokkene of diens partner enige tijd in een land hebben gewoond waarmee in het kader van veiligheidsonderzoeken geen gegevens worden uitgewisseld.

⁷ Op 31 augustus 2011 heeft de secretaris-generaal van het ministerie van Defensie het beleid op dit punt vastgesteld. De publicatie moet op het moment van het afronden van het onderzoek nog plaatsvinden.

regelmatig overleg hebben gevoerd om te komen tot een consistente beoordeling. De MIVD verwacht dat het nieuwe beleid nu spoedig zal worden gepubliceerd.

Meer dan vier jaar is inmiddels verstreken sinds de publicatie van het rapport van de Commissie waarin de aanbeveling is gedaan. De Commissie constateert dat daags na publicatie van het rapport een evaluatie van het beleid is aangevangen binnen Defensie.⁸ In augustus 2008 zijn de bevindingen inzake deze evaluatie aangeboden aan de secretaris-generaal van het ministerie. Vervolgens hebben juristen van de MIVD gewerkt aan een concept, dat is besproken met de AIVD en in oktober 2009 ter advies is aangeboden aan de Bezwarencommissie veiligheidsonderzoeken van Defensie. De opmerkingen van deze commissie hebben geleid tot een nieuw concept, dat wederom is besproken met de AIVD. In maart 2010 heeft de AIVD – in afstemming met de MIVD – zijn concept-beleidsregeling ter advies voorgelegd aan de Commissie (CTIVD). Het advies van de Commissie van april 2010 heeft geleid tot enkele aanpassingen. Sindsdien is door beide diensten gewerkt aan de afronding van de regelingen. Hierbij zijn enkele belangwekkende rechterlijke uitspraken - bijvoorbeeld de in het parlement en de media veelbesproken zaak van korporaal P.⁹ - afgewacht.

De Commissie concludeert dat mede vanwege de afstemming binnen en buiten het ministerie van Defensie de totstandkoming van de nieuwe beleidsregelingen veel tijd heeft gekost. Daarbij heeft ook meegespeeld dat wat betreft de beoordeling van justitiële gegevens de gehanteerde beleidsregelingen op onderdelen nog steeds voldeden. Dit neemt echter niet weg dat goede, actuele regelgeving veel onduidelijkheid kan wegnemen. De Commissie betreurt daarom de al met al trage implementatie in deze. Zij dringt erop aan dat de nieuwe regelgeving inzake justitiële en onvoldoende gegevens spoedig uitgebracht zal worden.

3.3 *Hernieuwde veiligheidsonderzoeken*

Ingevolge artikel 9 van de Wet veiligheidsonderzoeken (Wvo) heeft de minister van Defensie (en gemandateerd de MIVD) de bevoegdheid om, na het verstrijken van een termijn van vijf jaren of een veelvoud daarvan sinds het afgeven van de VGB of indien hem blijkt van feiten of omstandigheden die een hernieuwd veiligheidsonderzoek rechtvaardigen, een veiligheidsonderzoek in te stellen naar een persoon die een vertrouwensfunctie vervult. Dit is een hernieuwd veiligheidsonderzoek.

De Commissie stuitte in haar onderzoek in 2007 op een aantal gevallen waarin in een hernieuwd veiligheidsonderzoek de ontdekking werd gedaan van justitiële antecedenten van geruime tijd geleden, waarbij in sommige gevallen tevens relevante veranderde persoonlijke omstandigheden werden geconstateerd.¹⁰ Deze gegevens dienden ingevolge het beleid te leiden tot het intrekken van de VGB, doch door de betrokkenen werd aangevoerd dat de feiten of omstandigheden reeds bekend waren bij de leidinggevende en dat hierop

⁸ Deze evaluatie was al eerder aangekondigd door de minister van Defensie naar aanleiding van een wapenroof op 11 april 2005 op de vliegbasis Gilze-Rijen, waarbij was gebleken dat een aantal bewakers “criminele” antecedenten had doch dat deze destijds niet zwaar genoeg waren bevonden om de VGB in te trekken.

⁹ In deze zaak werd de VGB van de betrokkene na diens uitzending ingetrokken op basis van feiten van voor de uitzending die destijds bij zijn commandant bekend waren. Zie ook de volgende paragraaf.

¹⁰ Toezichtsrappport van de CTIVD nr. 11a inzake de rechtmatigheid van de uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD, *Kamerstukken II 2006/07*, 29 924, nr. 15 (bijlage), p. 16-18. Zie ook www.ctivd.nl.

geen actie was gevolgd. De betrokkenen stelden hieraan het vertrouwen te mogen ontlenu dat de feiten en omstandigheden zonder consequenties voortvloeiend uit de Wvo zouden blijven. Hierop besliste de minister van Defensie dat de VGB niet werd ingetrokken.

De Commissie heeft in haar rapport gesteld de bovenstaande gang van zaken niet in overeenstemming te achten met de uitgangspunten van de Wvo. Met deze wet is beoogd de regeling van vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken uit het verband van de ambtelijke rechtspositieregeling los te maken. Het behartigen van het belang van de nationale veiligheid werd benoemd als iets dat uit zijn aard geen verband houdt met de regeling van de ambtelijke rechtspositie.¹¹ De Commissie heeft aanbevolen in de bovengenoemde situaties het belang van de nationale veiligheid als doorslaggevend te beoordelen en te voorzien in voorlichting binnen het ministerie van Defensie betreffende de uitgangspunten van de Wvo en de gevolgen die het intrekken van de VGB heeft.

Van groot belang is dat gegevens op tijd bekend worden bij de MIVD. De minister van Defensie gaf reeds in juni 2007 aan dat bij Defensie een nieuwe procedure van kracht is geworden die in een meldingsplicht voor commandanten voorziet van onder meer veiligheidsrelevante aspecten.¹² Hiermee zouden situaties zoals die door de Commissie zijn beschreven vermeden moeten kunnen worden. In recentere brieven aan de Tweede Kamer, onder meer naar aanleiding van de zaak van korporaal P., heeft de minister in dit kader eveneens gemeld dat de MIVD bezig is met de realisatie van het dynamiseren van de justitiële antecedenten van vertrouwensfunctionarissen.¹³ Dynamiseren houdt in dat door middel van een rechtstreekse geautomatiseerde verbinding de MIVD wordt geïnformeerd indien een wijziging optreedt in de justitiële en strafvorderlijke gegevens van een vertrouwensfunctionaris. De mogelijkheid van het dynamiseren is expliciet in art. 9 lid 2 van de wet opgenomen met de in 2007 in werking getreden wetswijziging van de Wvo.¹⁴

De Commissie stelt vast dat de beslissing over hoe het dynamiseren moet worden uitgevoerd is genomen. De MIVD heeft laten weten dat het totale bestand aan vertrouwensfunctionarissen bij Defensie en defensieorderbedrijven inmiddels is bezien op justitiële antecedenten sedert het laatste veiligheidsonderzoek. De MIVD zal iedere drie maanden het totale bestand toetsen en kort voor een uitzending nog eens extra het desbetreffende personeel.

De Commissie is van oordeel dat met de bovenstaande maatregelen de door de Commissie eerder geconstateerde onwenselijke situatie met betrekking tot hernieuwde veiligheidsonderzoeken in beginsel moet kunnen worden voorkomen.

Zaken als die van korporaal P. lijken te contrasteren met de aanbeveling van de Commissie om in bepaalde gevallen het belang van de nationale veiligheid als doorslaggevend te beoordelen. De minister van Defensie heeft in de zaak van korporaal P. – in navolging van de uitspraak van de rechtbank Assen¹⁵ – en in een drietal vergelijkbare zaken geoordeeld dat voldoende waarborgen aanwezig zijn voor een getrouwelijke plichtsvervulling.¹⁶ Daarbij is nadrukkelijk in de afweging meegenomen dat de betrokken militairen tijdens hun

¹¹ *Kamerstukken II* 1994/95, 24 023, nr. 3, p. 2 en 15.

¹² *Kamerstukken II* 2006/07, 29 924, nr. 17, p. 3.

¹³ Zie bijv. *Kamerstukken II* 2010/11, 29 924, nr. 64.

¹⁴ *Stb.* 2007, 508.

¹⁵ Rb. Assen 4 januari 2011, *LJN*BO9836, nr. 10/98.

¹⁶ *Kamerstukken II* 2010/11, 29 924, nr. 64.

uitzending naar Afghanistan goed hebben gefunctioneerd. De minister is klaarblijkelijk tot de slotsom gekomen dat de aard van de justitiële antecedenten in deze zaken niet van dien aard is dat het (opnieuw) verstrekken van de VGB de nationale veiligheid in gevaar brengt. Wet en beleid bieden ruimte voor een dergelijke afweging. In de gevallen naar aanleiding waarvan de Commissie haar bovengenoemde aanbeveling deed, was sprake van een ander feitencomplex (zo speelde niet dat personen reeds waren uitgezonden). De Commissie is nog steeds van oordeel dat het belang van de nationale veiligheid zwaar moet worden gewogen. Zij onderkent dat in bepaalde gevallen echter het belang van de nationale veiligheid niet doorslaggevend is, zoals door de rechter en – de rechter volgend – door de minister is aangegeven. In dit licht kan de aanbeveling van de Commissie niet zo absoluut worden opgevat als zij destijds is gesteld.

Destijds heeft de Commissie in het verlengde van het bovenstaande aanbevolen te voorzien in voorlichting binnen Defensie over de uitgangspunten van de Wvo en de gevolgen die het intrekken van een VGB heeft. Deze aanbeveling kwam voort uit het door de Commissie geconstateerde gebrek aan kennis binnen Defensie omtrent het kader waarbinnen de afwegingen in bovengenoemde zaken dienden te worden geplaatst. De maatregelen inzake de meldingsplicht voor commandanten en het dynamiseren dienen ervoor te zorgen dat deze kwestie niet langer speelt. Hiermee komt de noodzaak van voorlichting over deze specifieke afweging te vervallen. Vanzelfsprekend blijft voorlichting over de Wvo binnen Defensie van belang. De Commissie ziet – met de MIVD – de aanstaande publicatie van de nieuwe beleidsregeling (zie paragraaf 3.2) als een goed moment om deze voorlichting van een nieuwe impuls te voorzien.

3.4 *Samenwerking met de AIVD*

De Commissie heeft in haar rapport uit 2007 aanbevolen aan de MIVD, en in een flankerend rapport aan de AIVD, om waar mogelijk te voorzien in harmonisatie in de inrichting van de uitvoering van de veiligheidsonderzoeken.¹⁷ Met andere woorden: om te komen tot een betere samenwerking op dit vlak. Dit vanwege het uitgangspunt van de Wvo van een alle vertrouwensfuncties omvattende regeling en de daarbij horende wens om te voorzien in zoveel mogelijk uniformiteit van de uitvoering van veiligheidsonderzoeken.¹⁸

De Commissie stelt vast dat één van de kwesties die ten grondslag lagen aan de aanbeveling, te weten het ontbreken van rechtstreekse toegang voor de MIVD tot strafvorderlijke gegevens en gegevens uit politieregisters, vrij snel na het uitkomen van het rapport is opgelost. Ook stelt zij vast dat regulier overleg plaatsvindt tussen de verantwoordelijken voor de veiligheidsonderzoeken bij beide diensten.

Het is de Commissie tevens gebleken dat door de MIVD en de AIVD wordt gewerkt aan het zoveel als mogelijk komen tot wederzijdse erkenning van de door de diensten afgegeven VGB's. Het bestaan van een tweetal gezamenlijke teams met medewerkers van de MIVD en de AIVD heeft het belang om te komen tot een betere samenwerking dan wel afstemming doen toenemen. Eind 2008 werd het eerste gezamenlijke team opgericht, ten aanzien van het aandachtsgebied proliferatie van massavernietigingswapens. De Commissie constateert dat in de aanloop werd vastgesteld dat verschillen bestonden in de uitvoering van de

¹⁷ Toezichtsrapport van de CTIVD nr. 11a inzake de rechtmatigheid van de uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD, *Kamerstukken II 2006/07*, 29 924, nr. 15 (bijlage), p. 18-19. Zie ook www.ctivd.nl.

¹⁸ *Kamerstukken II 1994/95*, 24 023, nr. 3, p. 1.

veiligheidsonderzoeken door beide diensten. Na enige discussie zijn de beide diensten desondanks overeengekomen om ten aanzien van het gezamenlijke team elkaars VGB's te erkennen. In januari 2009 is gestart met het verkennen van de mogelijkheden om te komen tot wederzijdse erkenning van de VGB's. Vastgesteld werd dat dit bij B- en C-onderzoeken in beginsel standaard mogelijk zou zijn, doch dat bij de uitgebreidere A-onderzoeken verschillen in de uitvoering bestonden, die een obstakel konden vormen voor uitwisselbaarheid.¹⁹ Toen in juli 2009 voor de AIVD duidelijk werd dat medewerkers van de MIVD die behoorden tot het gezamenlijke team toegang zouden krijgen tot systemen van de AIVD, ontstond tussen de diensten discussie over de gewenste uitvoering van de veiligheidsonderzoeken van deze medewerkers. In diezelfde periode werd een tweede gezamenlijk team op poten gezet, ten aanzien waarvan dezelfde problematiek speelde. Uiteindelijk is in januari 2010 een overeenkomst tussen beide diensten gesloten betreffende de veiligheidsonderzoeken bij de beide gemeenschappelijke teams. Hierbij is geen sprake van volledige uitwisselbaarheid, doch wordt getracht op een zo doelmatig mogelijke manier aanvullend onderzoek te doen dat aan beider veiligheidseisen tegemoetkomt. Met inachtneming van dit laatste kunnen de VGB's dan onderling worden erkend.

De Commissie ziet in het bovenstaande, alsmede de nadere afstemming die heeft plaatsgevonden ten aanzien van de beoordeling van justitiële gegevens en onvoldoende gegevens, een goede aanzet om te komen tot harmonisatie en uitwisselbaarheid in den brede. Wel heeft zij de indruk dat meer samenwerking mogelijk is dan nu plaatsvindt, gezien het feit dat een groot deel van de uitvoering van veiligheidsonderzoeken bij beide diensten gelijk is. De Commissie wijst in dit kader onder meer op de administratieve naslagen en het bijbehorende automatiseringsproces. Historisch gegroeide verschillen tussen de diensten, bijvoorbeeld in de gebruikte informatietechnologie en verschillende opvattingen over de kwaliteit van de veiligheidsonderzoeken, spelen een belemmerende rol. Uit het onderzoek van de Commissie komt ten aanzien van de samenwerking en afstemming op dit punt een beeld naar voren van een moeizaam proces. Recent is op het niveau van het management van de diensten de intentie uitgesproken om hierin verandering te brengen.

Ingevolge artikel 58 van de Wiv 2002 dienen de diensten elkaar zoveel mogelijk medewerking te verlenen. In het convenant tussen de diensten²⁰ is daarenboven als uitgangspunt opgenomen dat de MIVD en de AIVD onder meer vanuit doelmatigheidsoverwegingen bij de uitvoering van hun wettelijke taken belang hebben bij zowel wederzijdse gegevensverstrekking als wederzijdse technische of andere vormen van ondersteuning bij de uitoefening van de bevoegdheden als bedoeld in de Wiv 2002.²¹ Artikel 5.2 van dit convenant stelt bovendien dat de MIVD en de AIVD in het kader van veiligheidsonderzoeken met elkaar persoonsgegevens uitwisselen voor zover dat noodzakelijk is voor een goede taakuitvoering. In dit kader hebben de diensten afgesproken te werken aan een kwalitatieve verbetering van de veiligheidsonderzoeken, onder meer door het, daar waar mogelijk, bezien en eventueel overnemen van elkaars protocollen en systemen.

¹⁹ Vertrouwensfuncties worden afhankelijk van de mate waarin ze de mogelijkheid bieden de veiligheid of andere gewichtige belangen van de staat te schaden, in beginsel onderscheiden in A-, B- en C-functies. Daarmee samenhangend worden veiligheidsonderzoeken naar omvang en diepgang onderverdeeld in A-, B- en C-onderzoeken. Hierbij geldt het A-onderzoek als het zwaarste onderzoek en het C-onderzoek als het lichtste.

²⁰ *Stcrt.* 2006, nr. 213.

²¹ In het kader van een veiligheidsonderzoek mogen geen bijzondere bevoegdheden worden ingezet; de basis voor de administratieve naslagen en gesprekken is de algemene bevoegdheid tot vergaring van gegevens van art. 17 Wiv 2002.

De Commissie roept de MIVD (en de AIVD) nogmaals op om de mogelijkheden die er zijn om te komen tot meer afstemming en samenwerking beter te benutten.

4. Het ondervragen van gedetineerden

In juni 2007 bracht de Commissie een rapport uit over het optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden, nadat in de media berichten waren verschenen waarin werd gesteld dat de MIVD zich in Irak in 2003 had schuldig gemaakt aan hardhandige verhoren van gedetineerden aldaar.²² De Commissie heeft in het rapport een aantal aanbevelingen gedaan. Het betrof enerzijds aanbevelingen over de ondervragingen: om de (impliciete) bevoegdheid van de MIVD tot het ondervragen van gedetineerden expliciet vast te leggen in de instructie van het betreffende team en om voortaan een *legal advisor* bij de ondervragingen aanwezig te laten zijn. Anderzijds betrof het aanbevelingen om duidelijkheid te scheppen over de regels: om de internationale regels die voor een missie worden opgesteld en relevant kunnen zijn voor de MIVD, aan de MIVD beschikbaar te stellen en om voorafgaande aan de uitzending te voorzien in voldoende duidelijkheid over de aansturing van het team van de MIVD in het kader van een internationale operatie.

De beslissing om de MIVD gedetineerden te laten verhoren, werd ten aanzien van Irak in 2003 genomen omdat destijds moest worden geïmproviseerd en er geen goed alternatief voorhanden was. Na die tijd is het één en ander veranderd. De minister van Defensie heeft de MIVD niet langer belast met de taak om gedetineerden te verhoren. Deze wordt inmiddels al enige tijd uitgevoerd door een gespecialiseerde eenheid van de Koninklijke landmacht. Hiermee komen de aanbevelingen van de Commissie betreffende de ondervragingen te vervallen.

Ten aanzien van de aanbevelingen om duidelijkheid te scheppen over de regels heeft de minister van Defensie aangegeven dat de internationale regels voor zover relevant aan de MIVD worden verstrekt, zoals staande praktijk is. Dit komt overeen met het beeld dat de Commissie hiervan heeft. Ook heeft de minister aangegeven dat het de MIVD is die eigen personeel aanstuurt, ook in een missiegebied. Dit laat geen ruimte voor de onduidelijkheid die in 2003 was gerezen over de vraag of MIVD personeel ook door de commandant ter plaatse kan worden aangestuurd.

De Commissie constateert dat in deze ofwel aan haar aanbevelingen is voldaan ofwel dat deze niet langer van toepassing zijn.

5. Samenwerking tussen de MIVD en de Koninklijke Marechaussee

In het kader van het onderzoek dat de Commissie verrichtte naar de samenwerking tussen de AIVD en de Regionale Inlichtingendiensten en de Koninklijke Marechaussee (KMar) heeft de Commissie op 27 september 2007 een flankerende brief doen uitgaan aan de minister van Defensie ten aanzien van de samenwerking tussen de MIVD en de KMar. In deze brief nam de Commissie de aanbeveling op om artikel 60 Wiv 2002 aan te passen, in die zin dat de KMar de bevoegdheid krijgt om (op een rechtstreekse manier) werkzaamheden te verrichten

²² Toezichtsrappport van de CTIVD nr. 15 inzake het optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden, *Kamerstukken II 2006/07*, 23 432, nr. 228 (bijlage).

op militair terrein ten behoeve van de MIVD. Ook heeft de Commissie in de brief aanbevolen om ten aanzien van de verplichting van de KMar om de diensten gegevens te verstrekken (art. 62 Wiv 2002) gestructureerde afstemming te creëren tussen de MIVD, de AIVD en de KMar voor de gevallen die tot het interessegebied van de MIVD en de AIVD behoren.

De minister heeft destijds in zijn reactie op de aanbevelingen aangegeven de door de Commissie geopperde wetswijziging te bezien met de minister van BZK ter gelegenheid van de eerstvolgende wijziging van de Wiv 2002. Hier is het tot op heden nog niet van gekomen.

Ten aanzien van de aanbeveling om te komen tot gestructureerde afstemming tussen de MIVD, de AIVD en de KMar heeft de minister aangegeven deze over te nemen. De Commissie constateert dat dit evenwel tot op heden niet tot een concrete verandering heeft geleid. De Commissie roept in de herinnering dat de brief stamt uit september 2007. Zij dringt erop aan dat door de bij de gewenste afstemming betrokken partijen uitvoering wordt gegeven aan de destijds door de minister gedane toezegging.

6. Slotopmerking

De Commissie stelt vast dat een aantal aanbevelingen hun beslag heeft gevonden in het beleid en de organisatie van de MIVD. Tegelijkertijd constateert zij dat de implementatie van enkele belangrijke processen traag verloopt. De Commissie ziet dit als een aandachtspunt voor de MIVD en in voorkomend geval voor het ministerie van Defensie.

Mede in het licht hiervan heeft de Commissie besloten in het vervolg eerder na de publicatie van een rapport de nakoming van de daarin vervatte, door de minister overgenomen aanbevelingen te onderzoeken en hierover direct te rapporteren. In beginsel zal de termijn van een jaar worden gehanteerd.

7. Conclusies

- 7.1 Afgezien van de gevallen genoemd in de onderstaande conclusies is aan de aanbevelingen van de Commissie voldaan dan wel zijn de aanbevelingen komen te vervallen.
- 7.2 De Commissie concludeert dat mede vanwege de afstemming binnen en buiten het ministerie van Defensie de totstandkoming van de nieuwe beleidsregelingen betreffende justitiële en onvoldoende gegevens veel tijd heeft gekost. Daarbij heeft ook meegespeeld dat wat betreft de beoordeling van justitiële gegevens de gehanteerde beleidsregelingen op onderdelen nog steeds voldeden. Dit neemt echter niet weg dat goede, actuele regelgeving veel onduidelijkheid kan wegnemen. De Commissie betreurt daarom de al met al trage implementatie in deze. Zij dringt erop aan dat de nieuwe regelgeving inzake justitiële en onvoldoende gegevens spoedig uitgebracht zal worden. (paragraaf 3.2)
- 7.3 De Commissie ziet in de ontwikkelingen in de afgelopen jaren, onder meer betreffende de uitwisselbaarheid van Verklaringen van Geen Bezwaar tussen de MIVD en de AIVD, een goede aanzet om te komen tot harmonisatie en uitwisselbaarheid tussen beide diensten inzake veiligheidsonderzoeken in den brede. Wel heeft zij de indruk dat meer samenwerking mogelijk is dan nu plaatsvindt,

gezien het feit dat een groot deel van de uitvoering van veiligheidsonderzoeken bij beide diensten gelijk is. De Commissie roept de MIVD (en de AIVD) nogmaals op om de mogelijkheden die er zijn om te komen tot meer afstemming en samenwerking beter te benutten. (paragraaf 3.4)

- 7.4 Tot op heden is nog niet gekomen tot een invulling van de aanbeveling van de Commissie om artikel 60 Wiv 2002 aan te passen, in die zin dat de KMar de bevoegdheid krijgt om (op een rechtstreekse manier) werkzaamheden te verrichten op militair terrein ten behoeve van de MIVD. (paragraaf 5)
- 7.5 Ten aanzien van de aanbeveling om te komen tot gestructureerde afstemming tussen de MIVD, de AIVD en de KMar constateert de Commissie dat dit tot op heden niet tot een concrete verandering heeft geleid. (paragraaf 5)

Aldus vastgesteld in de vergadering van de Commissie d.d. 16 november 2011

Bijlage: compilatie van aanbevelingen (d.d. 16 augustus 2011)

Uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken

CTIVD nr. 11a	Uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD
Datum vaststelling	24 januari 2007
Aanbeveling 1	De Commissie beveelt aan de interne Werkinstructie wat betreft de B- en D-onderzoeken in overeenstemming te brengen met de werkwijze in de praktijk. (aanbeveling 7.1 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	<p>Ik stem in met de aanbeveling van de Commissie.</p> <p><i>In reactie op Kamervragen (Kamerstukken II 2006/07, 29 924, nr. 17, p. 4), 11 juni 2007:</i></p> <p>De MIVD voert een heroriëntatie uit ten aanzien van veiligheidsonderzoeken. In dat verband wordt de kwaliteit van het veiligheidsonderzoek gezien evenals een actualisering van de werkinstructie veiligheidsonderzoeken en de beleidsregelingen.</p>
Actie/toelichting MIVD	De MIVD maakt voor de uitvoering van o.m. de B- en D-veiligheidsonderzoeken gebruik van een geautomatiseerd systeem. Het systeem waarborgt een gestandaardiseerde uitvoering van de basisnaslagen. Het systeem is in september 2010 in gebruik genomen. Naar verwachting is het in 2012 geheel operationeel. Voor het systeem bestaat een korte werkinstructie. In een overzichtelijk schema zijn de uit te voeren naslagen aangegeven.

CTIVD nr. 11a	Uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD
Datum vaststelling	24 januari 2007
Aanbeveling 2	De Commissie beveelt de Minister aan spoedig te doen voorzien in een geactualiseerde versie van de verouderde Werkinstructie veiligheidsonderzoeken en de eveneens verouderde beleidsregelingen ter beoordeling van de veiligheidsonderzoeken. (aanbeveling 7.2 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	<p>Ik stem in met de aanbeveling van de Commissie.</p> <p><i>In reactie op Kamervragen (Kamerstukken II 2006/07, 29 924, nr. 17, p. 4), 11 juni 2007:</i></p> <p>De MIVD voert een heroriëntatie uit ten aanzien van veiligheidsonderzoeken. In dat verband wordt de kwaliteit van het veiligheidsonderzoek gezien evenals een actualisering van de werkinstructie veiligheidsonderzoeken en de beleidsregelingen.</p>
Actie/toelichting MIVD	<p>Ref. antwoord op aanbeveling 1.</p> <p>Omtrent de actualisering van de beleidsregelingen vindt momenteel ambtelijke afstemming plaats in- en extern Defensie. Hierbij is de Bezwarencommissie Veiligheidsonderzoeken Defensie om advies gevraagd. Tevens wordt overleg gevoerd met de AIVD over een overheidsbreed consistente beoordeling van onder meer het aspect 'onvoldoende gegevens' en zwaarte van de opgelegde straffen en maatregelen. De geactualiseerde beleidsregelingen zullen tevens aan uw Commissie in concept worden voorgelegd. Naar verwachting zullen de geactualiseerde beleidsregelingen eind 2011 in werking treden.</p>

--	--

CTIVD nr. 11a	Uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD
Datum vaststelling	24 januari 2007
Aanbeveling 3	De Commissie beveelt de Minister aan in een uitwerking te doen voorzien van de categorie persoonlijke gedragingen en omstandigheden als bedoeld in artikel 7, tweede lid, onder d, van de Wvo. (aanbeveling 7.6 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	Ik stem in met de aanbeveling van de Commissie. <i>In reactie op Kamervragen (Kamerstukken II 2006/07, 29 924, nr. 17, p. 4), 11 juni 2007:</i> De MIVD voert een heroriëntatie uit ten aanzien van veiligheidsonderzoeken. In dat verband wordt de kwaliteit van het veiligheidsonderzoek gezien evenals een actualisering van de werkinstructie veiligheidsonderzoeken en de beleidsregelingen. (...) Nader onderzoek is vereist om vast te stellen of een nadere uitwerking van de categorie persoonlijke gedragingen en omstandigheden noodzakelijk is. (...) Ik zal de Kamer over de heroriëntatie ten aanzien van veiligheidsonderzoeken later informeren.
Actie/toelichting MIVD	Een uitwerking van de categorie persoonlijke gedragingen en omstandigheden heeft geresulteerd in de Leidraad Persoonlijke Gedragingen en Omstandigheden. Deze Leidraad is door de AIVD en MIVD gezamenlijk opgesteld en is in oktober 2009 gepubliceerd. De Leidraad biedt inzicht in de beoordeling van persoonlijke gedragingen en omstandigheden aan de hand van de opgenomen criteria en indicatoren. De Leidraad is uw commissie toegezonden. De Leidraad is door de minister van BZK op 29 oktober 2009 aan de Tweede Kamer ter kennisgeving aangeboden (Tweede Kamer, vergaderjaar 2009-2010, 29 924, nr. 40).

CTIVD nr. 11a	Uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD
Datum vaststelling	24 januari 2007
Aanbeveling 4	Het weigeren van de verklaring van geen bezwaar op grond van onvoldoende gegevens zou naar het inzicht van de Commissie nadere uitwerking verdienen in de (interne) regelgeving van de MIVD. (aanbeveling 7.7 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	Ik stem in met de aanbeveling van de Commissie. <i>In reactie op Kamervragen (Kamerstukken II 2006/07, 29 924, nr. 17, p. 4), 11 juni 2007:</i> De MIVD voert een heroriëntatie uit ten aanzien van veiligheidsonderzoeken. In dat verband wordt de kwaliteit van het veiligheidsonderzoek gezien evenals een actualisering van de werkinstructie veiligheidsonderzoeken en de beleidsregelingen. (...) Nader onderzoek is vereist om vast te stellen of een nadere uitwerking van de categorie persoonlijke gedragingen en omstandigheden noodzakelijk is. Hetzelfde geldt voor de weigeringsgrond van het ontbreken van gegevens. Ik zal de Kamer over de heroriëntatie ten aanzien van veiligheidsonderzoeken later informeren.

Actie/toelichting MIVD	Een beleidsvoorstel met betrekking tot te hanteren criteria 'onvoldoende gegevens' is intern Defensie in behandeling (mede naar aanleiding van het door de CTIVD gestelde in haar brief 2010/0274 d.d. 11 november 2010).
------------------------	---

CTIVD nr. 11a	Uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD
Datum vaststelling	24 januari 2007
Aanbeveling 5	De Commissie beoordeelt de situatie waarin het bestuursrechtelijke vertrouwensbeginsel in arbeidsrechtelijke verhoudingen wordt afgewogen tegen het belang van de nationale veiligheid dat aan de Wvo ten grondslag ligt als strijdig met de uitgangspunten van de Wvo. Zij beveelt in dit soort situaties aan het belang van de nationale veiligheid als doorslaggevend te beoordelen en te voorzien in voorlichting binnen het ministerie van Defensie betreffende de uitgangspunten van de Wvo en de gevolgen die het intrekken van de verklaring van geen bezwaar heeft. (aanbeveling 7.9 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	<p>Er zijn maatregelen genomen om de geschetste situatie in de toekomst te voorkomen. De inhaalslag op het gebied van veiligheidsonderzoeken naar aanleiding van het rapport van de Algemene Rekenkamer "Beveiliging militaire objecten" uit 2004 is afgerond en het arbeidsrechtelijke traject is beter afgestemd op het traject van de Wet veiligheidsonderzoeken.</p> <p><i>In reactie op Kamervragen (Kamerstukken II 2006/07, 29 924, nr. 17, p. 3 en 5), 11 juni 2007:</i></p> <p>Begin 2007 is bij Defensie een nieuwe procedure van kracht geworden die in een meldingsplicht voor commandanten voorziet van onder meer veiligheidsrelevante aspecten, inclusief de door de commandanten eventueel getroffen (rechtspositionele) maatregelen. Op deze wijze is het arbeidsrechtelijk traject beter afgestemd op het traject van de Wet veiligheidsonderzoeken. Het uitgangspunt is altijd zorgvuldigheid te betrachten bij elke afweging die kan leiden tot het weigeren dan wel intrekken van de verklaring van geen bezwaar. Hierbij weegt het belang van de nationale veiligheid uiteraard zeer zwaar.</p> <p>(...)</p> <p>De (...) nieuwe procedure is binnen Defensie algemeen bekend gemaakt. Tijdens de introductie van de herziene beleidsregelingen (...) wordt opnieuw aandacht besteed aan voorlichting over de Wvo.</p>
Actie/toelichting MIVD	<p>De MIVD is bezig met de realisatie van het dynamiseren van de justitiële antecedenten van vertrouwensfunctionarissen. Daarnaast blijft bovengenoemde meldingsplicht een belangrijk instrument om tijdig informatie in het Wvo-traject te betrekken. De procedure waarin de meldingsplicht is opgenomen wordt geactualiseerd. Inmiddels (begin augustus 2011) is het totale bestand aan vertrouwensfunctionarissen bij Defensie en defensieorderbedrijven (>77.000) gedynamiseerd (bezien op justitiële antecedenten sedert het laatste veiligheidsonderzoek). Thans is de MIVD bezig met het in kaart brengen van de gevolgen (intrekkingen VGB) van de resultaten daarvan. Zodra die resultaten zijn verwerkt, zal de MIVD iedere drie maanden het totale bestand toetsen en kort voor een uitzending nog eens extra het betreffende personeel.</p> <p>Tevens attendeer ik u op de brieven van de minister van Defensie van 11 maart en 27 augustus 2010 (Kamerstukken II, 29 924, nr. 46 en 56). Voorlichting zal, ook tijdens de introductie van de geactualiseerde beleidsregelingen en (uitvoerings)beleid, een belangrijk instrument blijven.</p>

CTIVD nr. 11a	Uitvoering van de Wet veiligheidsonderzoeken door de MIVD
Datum vaststelling	24 januari 2007
Aanbeveling 6	De Commissie beveelt aan dat de MIVD en de AIVD waar mogelijk voorzien in enerzijds harmonisatie in de inrichting van de uitvoering van de onderzoeken en anderzijds in de ontwikkeling van een gezamenlijk beoordelingskader in het licht van het afgeven van de verklaring van geen bezwaar. (aanbeveling 7.10 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	<p>Inmiddels vindt er bij de MIVD uitbreiding plaats van naslagen, onder andere op het gebied van strafvorderlijke en politiegegevens, die reeds door de AIVD worden uitgevoerd.</p> <p>Wat betreft de ontwikkeling van een gezamenlijk beoordelingskader merk ik het volgende op. Er is niet één verklaring van geen bezwaar die voor alle functies geldt. De verklaring van geen bezwaar wordt afgegeven voor de desbetreffende functie (artikel 7, tweede lid, eerste volzin, van de Wet veiligheidsonderzoeken). De verschillen in beoordelingskaders worden gerechtvaardigd door de verschillen in aard van de organisaties waar de vertrouwensfuncties worden vervuld. Gelet op het militaire karakter van de Defensie wordt er enerzijds zeer streng geoordeeld ten aanzien van bepaalde delicten (drugs, wapens), terwijl er anderzijds meer kan worden toegelaten. Ook binnen Defensie zijn er verschillende organisaties waarbij gezien hun taakstelling verschillende beleidsregelingen gelden. De Koninklijke Marechaussee heeft een andere beleidsregeling en tevens wordt gewerkt aan een aparte beleidsregeling voor de MIVD. De AIVD hanteert eveneens verschillende beoordelingskaders afhankelijk van de organisatie waar de vertrouwensfunctie wordt vervuld. Dit neemt niet weg dat daar waar er sprake is van gelijke functies ernaar wordt gestreefd deze op gelijke wijze te beoordelen.</p> <p><i>In reactie op Kamervragen (Kamerstukken II 2006/07, 29 924, nr. 17, p. 2), 11 juni 2007:</i></p> <p>In het convenant, maar ook buiten het convenant om, zijn afspraken gemaakt om doublures in veiligheidsonderzoeken te voorkomen. In dat verband informeren de diensten elkaar over het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken en verstrekken elkaar informatie die een eerder veiligheidsonderzoek heeft opgeleverd. Daarnaast werken de diensten gezamenlijk aan kwaliteitsverbetering zoals het afstemmen van protocollen en onderzoekssystemen.</p>
Actie/toelichting MIVD	Daar waar mogelijk werken de diensten ook op het terrein van veiligheidsonderzoeken samen. Dit omvat een breed spectrum in beleidsontwikkeling en uitvoeringspraktijk. De diensten werken samen bij het ontwikkelen van gezamenlijke beoordelingskaders, zoals de Leidraad Persoonlijke Gedragingen en Omstandigheden (vide aanbeveling 3) en bij het afstemmen van de beleidsregelingen. Tevens hebben de diensten afspraken gemaakt hoe te handelen bij gemeenschappelijke units/teams. Hierdoor worden doublures in veiligheidsonderzoeken zoveel mogelijk voorkomen. Bij de uitvoering van het veiligheidsonderzoek in het geval van verblijf in het buitenland van de (aspirant)vertrouwensfunctionaris verricht de AIVD in voorkomend geval ten behoeve van de MIVD een naslag bij buitenlandse diensten. Verder vindt regelmatig overleg plaats tussen bij veiligheidsonderzoeken betrokken lijnfunctionarissen. Voorts vindt een verkenning plaats naar de mogelijkheden voor samenwerking bij ICT-projecten, bijv. als het gaat om dynamisering en een elektronische Staat van Inlichtingen.

Optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden

CTIVD nr. 15	Optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden
Datum vaststelling	5 juni 2007
Aanbeveling 7	De Commissie beveelt aan de (impliciete) bevoegdheid van de MIVD tot het ondervragen van gedetineerden expliciet vast te leggen in de instructie van het betreffende team. (aanbeveling 5.2 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	Ik wil opmerken dat, hoewel het ondervragen als zodanig past binnen de taakstelling van de MIVD, Defensie hiervoor beschikt over een gespecialiseerde eenheid van de Koninklijke landmacht (103 ISTAR-bataljon). (...) Het ondervragen is geen organieke taak van de MIVD en zij is hier in de huidige operaties dan ook niet mee belast.
Actie/toelichting MIVD	Omdat de MIVD niet is belast met het ondervragen van gedetineerden, is dit ook niet als zodanig opgenomen in de werkinstructie voor de functionarissen van de Afdeling Contra-Inlichtingen & Veiligheid die worden ingezet bij missies. In een nieuwe versie van die werkinstructie, die is voorzien voor beging 2011, zal expliciet worden opgenomen dat ondervraging geen taak is voor de CI-functionaris(sen). Overigens is niet langer sprake van een CIV-team, maar van één of meerdere CI-functionarissen die zijn ingebed in een NIC of NIST van de MIVD.

CTIVD nr. 15	Optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden
Datum vaststelling	5 juni 2007
Aanbeveling 8	De Commissie beveelt aan dat in de toekomstige gevallen waarin de MIVD in het kader van een operatie van de krijgsmacht een gedetineerde ondervraagt, een legal advisor bij deze ondervraging aanwezig is. (aanbeveling 5.11 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	Ik wil opmerken dat, hoewel het ondervragen als zodanig past binnen de taakstelling van de MIVD, Defensie hiervoor beschikt over een gespecialiseerde eenheid van de Koninklijke landmacht (103 ISTAR-bataljon). (...) Het ondervragen is geen organieke taak van de MIVD en zij is hier in de huidige operaties dan ook niet mee belast.
Actie/toelichting MIVD	Omdat ondervraging door medewerkers van de MIVD niet aan de orde is, is de aanwezigheid van een Legal Advisor daarbij geen issue.

CTIVD nr. 15	Optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden
Datum vaststelling	5 juni 2007
Aanbeveling 9	De Commissie beveelt aan de internationale regels die voor een missie worden opgesteld en relevant kunnen zijn voor de MIVD, aan de MIVD beschikbaar te stellen. Voor de MIVD is het wenselijk deze regels op de (juridische) implicaties

	voor het CIV-team te laten onderzoeken. (aanbeveling 5.14 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	Ik kan de aanbeveling van de commissie overnemen. <i>In reactie op Kamervragen (Kamerstukken II 2006/07, 23 432, nr. 233, p. 2), 2 juli 2007:</i> Ik kan u meedelen dat dit bij de afgelopen crisisbeheersingsoperaties is gedaan en dat deze praktijk zal worden voortgezet.
Actie/toelichting MIVD	Onder verwijzing naar het gestelde bij aanbeveling 7 wordt opgemerkt dat geen sprake is van ondervragingen door de MIVD. Het vertalen van internationale regels dienaangaande is dan ook niet aan de orde.

CTIVD nr. 15	Optreden van MIVD-medewerkers in Irak bij het ondervragen van gedetineerden
Datum vaststelling	5 juni 2007
Aanbeveling 10	De Commissie beveelt aan dat voortaan voorafgaande aan de uitzending wordt voorzien in voldoende duidelijkheid over de aansturing van het team van de MIVD in het kader van een internationale operatie. (aanbeveling 5.15 van het rapport)
Reactie minister op aanbeveling	Mede op basis van de ervaringen die tijdens SFIR zijn opgedaan, maakt de contra-inlichtingen- en veiligheidsfunctie inmiddels deel uit van de Nationale Inlichtingencel. Deze cel vormt het knooppunt tussen de nationale inlichtingenketen en de (internationale) inlichtingencomponent in een operatiegebied. Er zijn duidelijke afspraken over de taken en aansturing.
Actie/toelichting MIVD	DMIVD bepaalt in de OPSORDER bij een missie op welke wijze (NIC of NIST) de MIVD de missie steunt. De CI-functie bij de missie, mits noodzakelijk geacht, maakt altijd deel uit van de NIC of dat NIST. De aansturing van MIVD personeel vindt plaats vanuit de MIVD.

Samenwerking tussen de MIVD en de Kmar

Brief	Samenwerking tussen de MIVD en de Kmar
Datum	27 september 2007
Aanbeveling 11	De Commissie beveelt aan artikel 60 WIV 2002 aan te passen, in die zin dat de Kmar de bevoegdheid krijgt om (op een rechtstreekse manier) werkzaamheden te verrichten op militair terrein ten behoeve van de MIVD. (aanbeveling op p. 3 van de brief)
Reactie minister op aanbeveling	Ik zal deze aanbeveling met mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bezien ter gelegenheid van de eerstvolgende wijziging van de Wiv 2002.
Actie/toelichting MIVD	Het onderwerp staat nog op de gemeenschappelijke agenda en zal door de diensten worden opgepakt.

Brief	Samenwerking tussen de MIVD en de Kmar
Datum	27 september 2007
Aanbeveling 12	De Commissie constateert dat de MIVD en de AIVD weliswaar hun informatiebehoefte hebben neergelegd bij de Bijzondere Dienst van de Kmar, maar er zijn geen afspraken gemaakt ten aanzien van de afstemming. Bij die onderzoeken die tot het interessegebied van zowel de MIVD als de AIVD behoren en waar de Kmar informatie over kan hebben (bijvoorbeeld radicalisering onder militairen), is dat echter wel wenselijk. Op ad hoc basis (in het kader van een concreet onderzoek) worden dergelijke afspraken soms wel tussen (de teams van) de MIVD, de AIVD en de Kmar gemaakt. De Commissie beveelt aan voor de gevallen die tot het interessegebied van beide diensten behoren, gestructureerde afstemming te creëren. (aanbeveling op p. 3 van de brief)
Reactie minister op aanbeveling	Ik kan mij vinden in deze aanbeveling.
Actie/toelichting MIVD	Het onderwerp staat nog op de gemeenschappelijke agenda en zal door de diensten worden opgepakt.

Nakoming door de MIVD van de toezeggingen van de Minister van Defensie op de aanbevelingen van de Commissie (rapport 18b)

In dit rapport zijn geen aanbevelingen opgenomen.